

Obsah

Predhovor	9
I. SLOVO O TEÓRII PRÁVA	11
1. K vzniku teórií.....	11
1.1 Možná falzifikovateľnosť teórie	11
1.2 Funkcie teórie: teória a prax	13
2. Teória práva	13
2.1 Teória práva a filozofia práva.....	13
2.2 Pojmy a funkcie teórie práva	14
II. POJEM PRÁVO	16
1. Čo je právo?	16
2. Východiská chápania práva.....	17
2.1 Prírodnoprávne východisko.....	17
2.2 Pozitivistické chápanie práva	19
2.3 Sociologický prístup k právu.....	20
2.4 Psychologická rovina skúmania práva.....	21
2.5 Právna úprava ľudského správania a jej osobitosti.....	22
3. Rôzne významy práva	23
3.1 Objektívne právo a subjektívne právo.....	23
3.2 Subjektívne právo ako právne chránený záujem.....	23
3.3 Subjektívne právo ako právna moc.....	23
4. Právo a iné normy správania.....	24
4.1 Právo a morálka.....	24
4.2 Právo a spravodlivosť	25
4.2.1 Rozdeľovacia spravodlivosť (<i>iustitia distributiva</i>).....	27
4.2.2 Vyrovnávajúca spravodlivosť (<i>iustitia commutativa</i>).....	28
4.2.3 Filozofické teórie spravodlivosti.....	28
III. SYSTÉM PRÁVA	31
1. Pojem a klasifikácie systému práva.....	31
2. Vnútroštátne právo	31
2.1 Verejné právo a súkromné právo.....	32
2.1.1 Verejné právo	32
2.1.2 Súkromné právo	32

2.2 Právne odvetvia	33
2.3 Materiálne právo a formálne právo	33
3. Medzinárodné právo	34
4. Právo európskych spoločenstiev. Európske právo	35
5. Veľké právne systémy	36
5.1 Kontinentálny právny systém	36
5.2 Angloamerický právny systém	37
5.3 Náboženské a tradičné systémy	38
5.4 Kodifikácia ako spôsob systematizácie práva	39
IV. TVORBA PRÁVA	40
1. Pojem tvorba práva	40
2. Veda o zákonodarstve	41
2.1 Legislatívna teória	41
2.2 Legislatívna analytika	42
2.3 Legislatívna taktika (vonkajší zákonodarný proces)	42
2.4 Legislatívna metodika (vnútorný zákonodarný proces)	42
2.5 Legislatívna technika	42
2.6 Legislatívne pravidlá tvorby zákonov	42
2.7 Hodnotové otázky	43
2.8 Zásady používania jazyka pri tvorbe práva	43
V. PRAMENE PRÁVA	45
1. Úvod k prameňom práva	45
2. Normatívne právne akty	46
2.1 Druhy normatívnych právnych aktov	46
2.1.1 Ústava a ústavné zákony	49
2.1.2 Zákony	49
2.1.3 Návrhy prijaté v referende	50
2.1.4 Nariadenia vlády	51
2.1.5 Vyhlášky, výnosy a opatrenia	52
2.1.6 Iné normatívne právne akty	52
2.1.7 Rozhodnutia predsedu Národnej rady SR o vyhlásení volieb do Národnej rady SR a volieb do orgánov samosprávy obcí	53
2.1.8 Rozhodnutia prezidenta SR o vyhlásení referenda	54
2.1.9 Rozhodnutia prezidenta SR o udelení amnestie	54
2.1.10 Všeobecne záväzné nariadenia obce a vyššieho územného celku	55
2.1.11 Vyhlášky miestnych orgánov štátnej správy	57

3. Precedensy a sudcovské právo	57
4. Právne obyčaje	61
5. Normatívne zmluvy	62
6. Pramene práva Európskej únie.....	64
7. Interné inštrukcie.....	66
VI. PRÁVNE NORMY	68
1. Pojem a znaky právnych noriem.....	68
1.1 Štátom stanovená alebo uznaná forma	68
1.2 Štátne donútenie.....	68
1.3 Všeobecná záväznosť.....	69
1.4 Regulatívnosť.....	70
2. Štruktúra právnych noriem	70
2.1 Vzťah právnych noriem a normatívnych právnych aktov	72
3. Druhy právnych noriem.....	73
3.1 Hmotnoprávne a procesnoprávne normy	74
3.2 Primárne a sekundárne právne normy.....	74
3.3 Kategorické a dispozitívne právne normy	74
3.4 Prikazujúce, zakazujúce a dovoľujúce právne normy	75
3.5 Právne normy finálne (teleologické).....	75
3.6 Blanketové a odkazujúce právne normy	75
3.7 Kolízne právne normy.....	76
4. Pôsobnosť právnych noriem	77
4.1 Časová pôsobnosť právnych noriem.....	77
4.1.1 Zánik platnosti a účinnosti právnych noriem	78
4.1.2 Retroaktivita právnych noriem.....	79
4.1.3 Intertemporalita právnych noriem.....	80
4.2 Priestorová pôsobnosť právnych noriem.....	81
4.3 Osobná pôsobnosť právnych noriem	81
VII. PRÁVNE VZŤAHY	84
1. Pojem a charakteristika právnych vzťahov	84
1.1 Absolútne a relatívne právne vzťahy.....	85
1.2 Štruktúra právneho vzťahu.....	85
2. Právne skutočnosti.....	86
2.1 Právne skutočnosti závislé od ľudskej vôle.....	86
2.1.1 Právne konanie.....	86
2.1.2 Protiprávne konanie	88

2.2 Právne skutočnosti nezávislé od ľudskej vôle	89
2.2.1 Právne udalosti.....	89
2.2.2 Protiprávny stav.....	90
2.3 Právne domnienky	90
3. Subjekty právnych vzťahov.....	91
3.1 Druhy subjektov právnych vzťahov.....	93
4. Objekty právnych vzťahov.....	94
5. Obsah právnych vzťahov (oprávnenia a právne povinnosti).....	96
VIII. REALIZÁCIA PRÁVA.....	98
1. Pojem a formy realizácie práva	98
2. Aplikácia práva.....	100
3. Klasifikácia individuálnych právnych aktov.....	105
4. Účinnosť, právoplatnosť, vykonateľnosť a výkon rozhodnutia individuálneho právneho aktu	111
5. Proces aplikácie právnej normy	114
6. Uváženie pri aplikácii práva	118
IX. VÝKLAD PRÁVA.....	126
1. Pojem a všeobecné otázky.....	126
2. Výklad práva podľa subjektu výkladu	128
2.1 Legálny výklad.....	128
2.2 Interný (služobný) výklad.....	129
2.3 Výklad orgánu aplikujúceho právo	129
2.4 Výklad autentický (hodnoverný).....	130
2.5 Výklad vyšších súdov.....	130
2.6 Doktrinálny výklad.....	131
3. Výklad práva podľa metódy výkladu.....	131
3.1 Jazykovo-gramatický výklad.....	132
3.2 Logický výklad.....	134
3.3 Systematický výklad	136
3.4 Historický výklad	137
4. Výklad práva podľa rozsahu právnej normy stanoveného výkladom	138
4.1 Doslovný výklad.....	139
4.2 Zužujúci výklad.....	139
4.3 Rozširujúci výklad.....	140

5. Relatívna ohraničenosť výkladu	141
6. Analógia v práve (riešenie prípadov právom výslovne neupravených).....	142
6.1 Analógia zákona	142
6.2 Analógia práva.....	143
X. PRÁVNÁ ZODPOVEDNOSŤ	145
1. Všeobecné východiská	145
2. Pojem zodpovednosti.....	146
3. Význam právnej zodpovednosti	147
4. Pojem právnej zodpovednosti.....	147
4.1 Druhy právnych následkov porušenia povinnosti	149
5. Druhy právnej zodpovednosti	149
6. Je právna zodpovednosť späťá len s porušením právnej povinnosti?	155
XI. PRÁVNÝ ŠTÁT	158
1. Pojem právny štát	158
1.1 Rechtsstaat	158
1.2 Rule of Law	161
2. Rozdiely a spoločné znaky (Rechtsstaat – Rule of Law).....	165
3. Modely právneho štátu (Rechtsstaat)	165
3.1 Formálny právny štát a materiálny právny štát.....	165
3.2 Liberálny právny štát.....	167
3.3 Sociálny právny štát	168
3.4 Demokratický právny štát	169
4. Princípy právneho štátu	170
4.1 Záruky základných práv a slobôd	171
4.1.1 Sloboda ako základná hodnota.....	173
4.2 Legitimita a legalita	174
4.2.1 Občianska neposlušnosť.....	176
4.3 Suverenita ľudu.....	180
4.3.1 Problémy demokratickej reprezentácie	180
4.4 Problémy delby moci.....	182
4.5 Zvrchovanosť ústavy a zákona.....	183
4.6 Právna istota.....	184
Summary	187
Literatúra	189
Vecný register	196